

Brabrand Sø

I Årslev Markbog fra 1683 finder man en fin beskrivelse af Brabrand Sø (teksten tilrettet) :

Det berettes af alle mænd i Årslev at Brabrant Siøe (Brabrand Sø) nedenfor Årslev er til liden eller ganske ingen nytte tjenlig formedels den store overflødighed af adskillige "ukrudt" så som tagrør og lignende rundt om den. Ulde i søen er der et morads af planter som er svære at fjerne. Hvis man fjerner planterne breder de sig hurtigt igen. Man kan derfor ikke trække vod efter fisk men kun under tiden fange ål, aborrer og skaller med fiskekroge.

Årslev Markbog fortæller os, at Brabrand Sø i slutningen af 1600-tallet var en næringsrig sø med masser af undervandsplanter, og blandt andet ål og aborrer. Det er nogenlunde sådan vi ønsker at Brabrand Sø igen skal være.

Brabrand Sø

I denne pjeces kan man læse noget om hvordan Brabrand Sø har set ud i gamle dage og om søen stadig er forurenet. Her står lidt om hvilke fisk, der lever i søen og lidt om fuglelivet. Til sidst fortælles, hvordan søen og dens omgivelser kommer til at se ud i fremtiden.

Søens historie

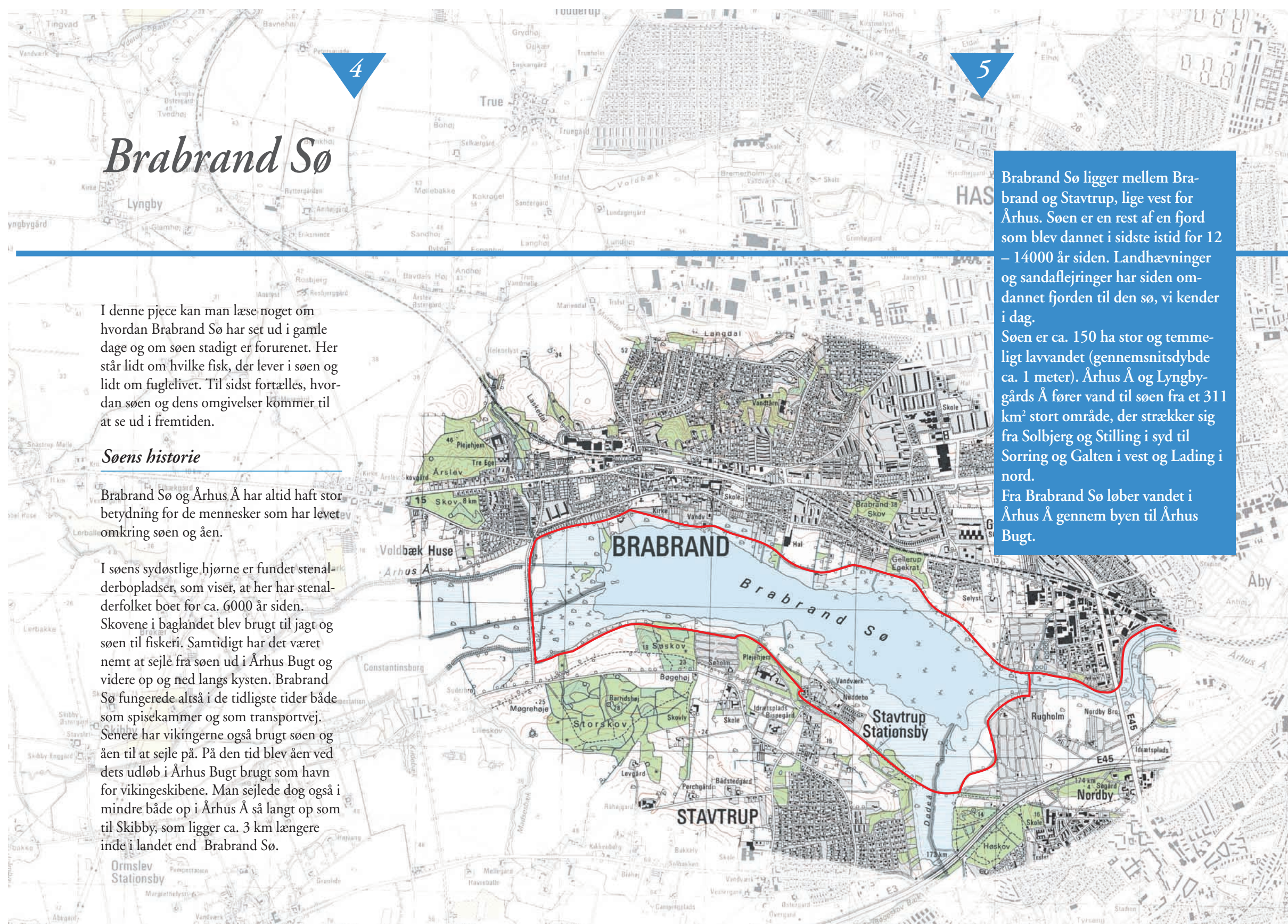
Brabrand Sø og Århus Å har altid haft stor betydning for de mennesker som har levet omkring søen og åen.

I søens sydøstlige hjørne er fundet stenalderbopladser, som viser, at her har stenalderfolket boet for ca. 6000 år siden. Skovene i baglandet blev brugt til jagt og søen til fiskeri. Samtidigt har det været nemt at sejle fra søen ud i Århus Bugt og videre op og ned langs kysten. Brabrand Sø fungerede altså i de tidligste tider både som spisekammer og som transportvej. Senere har vikingerne også brugt søen og åen til at sejle på. På den tid blev åen ved dets udløb i Århus Bugt brugt som havn for vikingeskibene. Man sejlede dog også i mindre både op i Århus Å så langt op som til Skibby, som ligger ca. 3 km længere inde i landet end Brabrand Sø.

Brabrand Sø ligger mellem Brabrand og Stavtrup, lige vest for Århus. Søen er en rest af en fjord som blev dannet i sidste istid for 12 – 14000 år siden. Landhævninger og sandaflejringer har siden omdannet fjorden til den sø, vi kender i dag.

Søen er ca. 150 ha stor og temmeligt lavvandet (gennemsnitsdybde ca. 1 meter). Århus Å og Lyngbygårds Å fører vand til søen fra et 311 km² stort område, der strækker sig fra Solbjerg og Stilling i syd til Sorring og Galten i vest og Lading i nord.

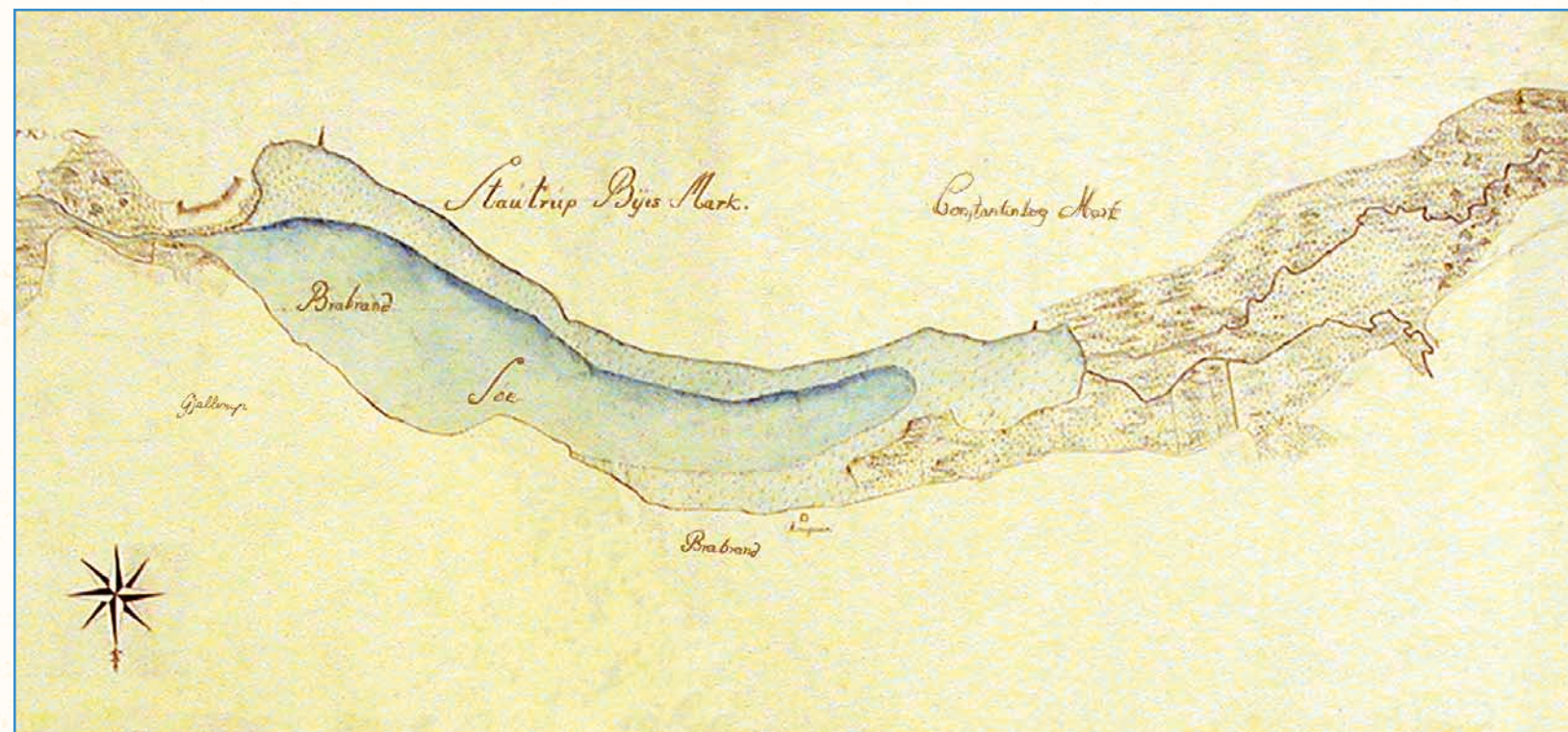
Fra Brabrand Sø løber vandet i Århus Å gennem byen til Århus Bugt.

Udviklingen

I løbet af 12, 13 og 1400 tallet udviklede Århus sig til en større by med egen havn. Det var derfor ikke længere så vigtigt at kunne sejle opad Århus Å. Men vandet i Århus Å og Brabrand Sø var stadig vigtig. Der blev nu bygget møller langs med åen, hvor vandkraften kunne udnyttes. Den nederste mølle var Århus Mølle, der lå, hvor Århus Hovedbibliotek og Mølleparken i dag ligger. Den første mølle blev bygget her i Erik Menveds tid omkring 1288 – 89. Århus Mølle havde stor indflydelse på Brabrand Sø, fordi vandet i Århus Å blev stemmet op ved møllen. Dette betød, at vandstanden i Brabrand Sø fra 1200 tallet har være højere end det naturlige niveau. Fra den tid og indtil for 100 år siden har søen strakt sig fra Årslev i vest til Åby i øst og havde en udstrækning på omkring 350 ha.

I 17- og 1800 tallet fik møllerne mindre betydning for samfundet. I stedet voksede blandt andet landbruget omkring åen. På grund af opstemningen ved Århus Mølle var engene omkring Brabrand Sø og langs Århus Å ofte dækket af vand. For bedre at kunne udnytte disse eng blev møllens opstemning fjernet i 1871. Mølleren på Århus Mølle fik 70.000 rigsdaler for at fjerne opstemningen, hvilket var rigtig mange penge dengang. Herved faldt

Kort over Brabrand Sø fra 1700 tallet.
Kortet "vender på hovedet" således at nord er ned og syd op.

vandstanden i åen og søen med næsten en meter og nu kunne engene langs med Århus Å i højere grad bruges til blandt andet høslet. Brabrand Sø blev på denne måde betydelig mindre. Den øverste del af søen – Årslev Sø – syd for Årslev og ud for Constan-

tinsborg – blev omdannet til mose og næsten tørlagt. Den lavere vandstand gjorde det muligt at lave en dæmning over søen med en vej som forbandt Constantinsborg med Brabrand (den nuværende Søskovvej). Da først dæmningen var lavet kunne man

dræne den tidligere søbund vest for dæmningen. Senere aflejringer og dræninger i den vestlige del af søen har indskrænket søen yderligere således at søens samlede areal i dag er omkring 150 ha.

Søens tilstand

Maleri af Brabrand Sø (C.D. Gebauer, 1831)

Der har altså levet mennesker omkring Brabrand Sø i årtusinder. Vore forfædre som fiskede i søen og brugte den som transportvej påvirkede ikke miljøet i søen i nævneværdig grad. Opstemningen af åens vand og den kunstigt højere vandstand har naturligvis haft en vis indflydelse på forholdene i søen, men det er først i de seneste hundrede år, at mennesket for alvor har ændret søens miljø. Den helt store påvirkning er sket indenfor de sidste 50 år, hvor byerne i oplandet er blevet kloakerede. Kloakeringen medførte store forbedringer i hygiejnen i de små

byer, men medførte samtidigt at det mere eller mindre urensede spildevand blev ført til åen og søen. Desuden har den mere og mere intensive dyrkning af jorden i søens opland, gradvist ændret landskabets karakter og øget transporten af jord og næringsstoffer til søen.

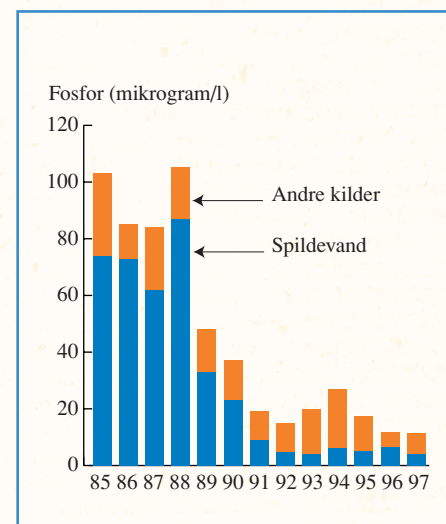
Resultatet har været, at Brabrand Sø ikke længere har klart vand. Undervandsplanterne er forsvundet og fiske fisk, som lever i søen er tilpasset livet i forurenede søer, hvorimod blandt andet rovfisk, som skal se deres bytte, har det svært.

Miljøundersøgelser

Århus Amt har ofte lavet undersøgelser i Brabrand Sø. Første gang var i 1974 og siden 1989 er søen undersøgt hvert år. Et års undersøgelser omfatter målinger af både de kemiske og de biologiske forhold i søen samt i vandløbene, der løber til og fra søen.

Der ligger derfor et stort materiale, som kan beskrive tilstanden og udviklingen i søen i de sidste 30 år.

Fig. 1 Den årlige fosfortilførsel til Brabrand Sø fordelt på den del, der kommer fra spildevand og en del der kommer fra andre kilder

Fosfortilførsel

Søvandets indhold af fosfor er meget afgørende for tilstanden i Brabrand Sø. Fosfortilførslen er steget jævnt igennem de sidste 100 år. De største tilførsler skete i 1970'erne og 1980'erne, hvor der blev tilført omkring 100 ton fosfor til Brabrand Sø hvert år. (Fig.1) I årene omkring 1990 blev rensningsanlæggene i søens opland udbygget med kemisk fosforfjernelse. Det har medført, at fosfortilførslen siden 1990 er faldet meget og har varieret mellem 10 og 20 ton om året.

Figuren viser det store fald i fosfortilførslen til Brabrand Sø. Selvom der nu tilføres meget mindre fosfor end tidligere, er fosfortilførslen fortsat højere end ønsket. I Vandkvalitetsplanen for Århus Amt står der, at den årlige fosfortilførsel ikke må overstige 9 ton.

Vandkvalitetsplanen er en del af Regionplanen for Århus Amt der vedtages hvert 4. år. Planen angiver blandt andet hvor stor fosfortilførslen må være til alle større søer i amtet, og hvordan tilstanden i søerne skal være i fremtiden.

Restaurering

Restaurering

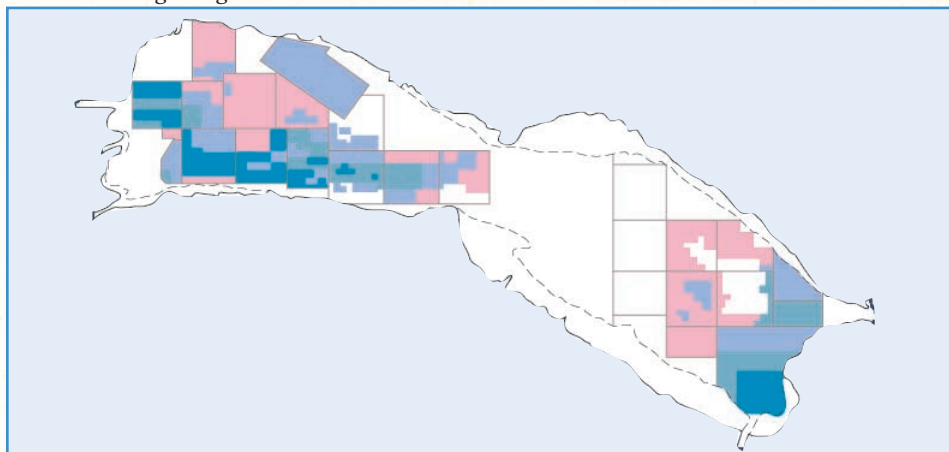
Omkring 1985 blev det besluttet at forbedre vandkvaliteten i søen. Det første skridt var at forbedre rensningsanlæggenes evne til at fjerne fosfor fra spildevandet og dermed gøre fosfortilførslerne væsentligt mindre. Fosfor virker nemlig som gødning for algerne i søvandet. Meget fosfor giver mange alger og uklart vand. Da fosfortilførslerne har været meget store i mange år, lå der imidlertid en stor pulje fosfor på bunden af søen. En stor del af denne fosfor blev frigivet til

søvandet – særligt om sommeren. Derved blev søens vand ved med at være grønt af alger, selvom der ikke længere blev tilført så meget fosfor.

Beregninger viste, at denne fosfor ville forhindre, at tilstanden i søen blev bedre i en lang årrække, selvom fosfortilførslerne blev mindre. Derfor blev det besluttet at grave det meste af det fosforforurenede sediment op.

Opgravningen startede i 1988, varede 7 år og blev afsluttet i 1995. Da var der fjernet 500.000 m³ fosforrigt slam fra bunden af Brabrand Sø.

Kort over Brabrand Sø, som viser, hvor der er fjernet slam fra søbunden. De turkis felter angiver de områder, hvorfra der er fjernet mest slam. I de lyserøde er der fjernet mindst og de hvide områder slet ingenting.

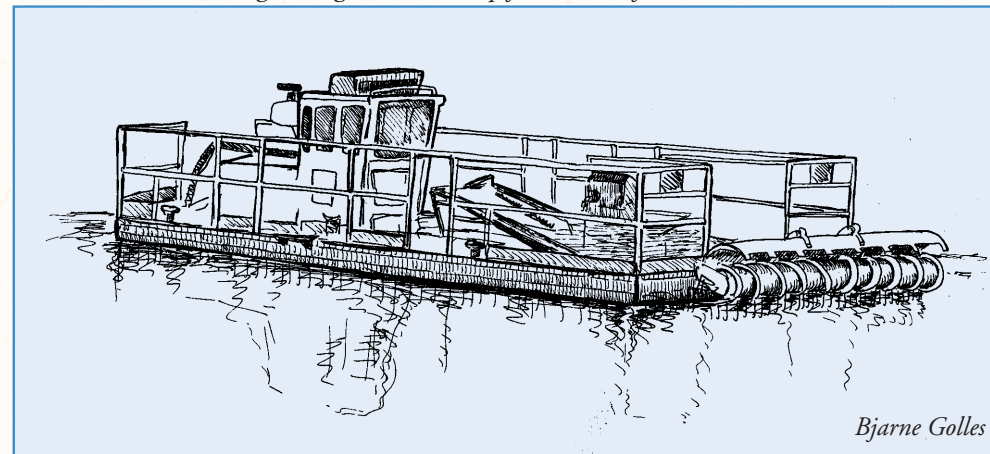
Sedimentfjernelse

Det fosforforurenede sediment blev gravet op ved hjælp af en opmudringsmaskine – en såkaldt MudCat – som i praksis fungerer som en stor støvsuger. Maskinen trækker sig frem langs en wire. En snegl fører slammet ind i et sugemundstykke. Herfra pumpes slammet i land gennem en rørledning.

På land blev slammet pumpet op i slam-bassiner, hvor det blev afvandet. Den del

af slammet, som blev pumpet op i afvandingsbassiner øst for søen, er senere anvendt som afdækningsmateriale på den gamle losseplads ved Eskelunden. Slammet fra søens vestlige ende er pumpet op i bassiner, som søges gjort permanente i forbindelse med, at der er lavet nye fredningsbestemmelser for området vest for Brabrand Sø – det område, som kommer til at hedde Årslev Engsø. Fremover vil bassinerne her være små forhøjninger i landskabet.

MudCat'en, som blev brugt til at grave slammet op fra bunden af Brabrand Sø.

Søens tilstand

Sigtdybden er et mål for, hvor klart vandet i søen er. Jo flere alger i vandet desto mindre sigtdybde. Sigtdybden måles ved at sænke en hvid skive ned i vandet. Når skiven ikke kan ses længere, er afstanden fra skiven til vandoverfladen lig med sigtdybden.

Fosfor i søvandet

I 1980'erne var fosforindholdet meget højt i Brabrand Sø. Om sommeren var koncentrationen næsten 1000 mikrogram fosfor pr. liter. (Til sammenligning vil en sø, som ikke er påvirket af mennesker have et fosforindhold på 20 – 30 mikrogram fosfor pr. liter). Nu hvor det fosforrige sediment er fjernet og tilførslerne er blevet reduceret, er fosforkoncentrationen omkring 150 mikrogram fosfor pr. liter. (fig. 2).

Fosforkoncentrationen varierer over året (fig. 3).

Om vinteren måles de laveste værdier. I sommermånederne er der væsentligt mere fosfor i søvandet, hovedsagligt fordi der stadig frigives noget fosfor fra søbunden, men dog langt mindre end før sedimentet blev fjernet. Fosforkoncentrationen skal dog blive endnu mindre før miljøet i Brabrand Sø begynder at ændre sig.

Sigtdybde

Selvom fosforkoncentrationen er faldet, er sigtdybden ikke blevet bedre i de sidste 30 år. Den gennemsnitlige sigtdybde om sommeren svinger stadig omkring de 50 cm. (fig. 4).

Først når fosforkoncentrationen når ned under 100 mikrogram fosfor pr. liter, vil vandet begynde at blive mere klart.

Klorofyl

Algerne i vandet indeholder klorofyl. Derfor er klorofylindholdet et mål for algemængden i en sø.

Jo flere alger der er i vandet, desto mere uklart bliver vandet og desto kortere når lyset ned i søens vand.

(Fig. 5) viser klorofylindholdet og sigtdybden i Brabrand Sø i 1999.

Man kan se, at der er mange alger i Brabrand Sø om sommeren og at sigtdybden er temmelig lille.

Fig. 2. Den gennemsnitlige fosforkoncentration i Brabrand Sø fra 1988 til 1999.

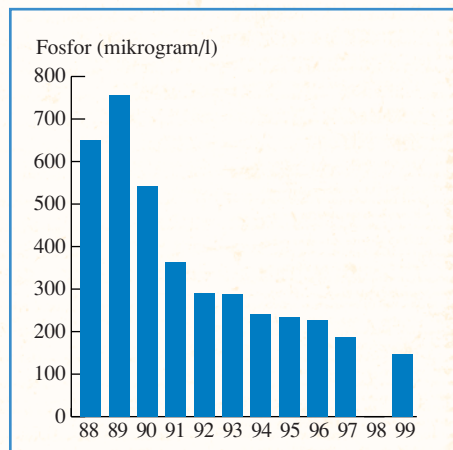

Fig. 3. Fosforindholdet i Brabrand Sø i 1999.

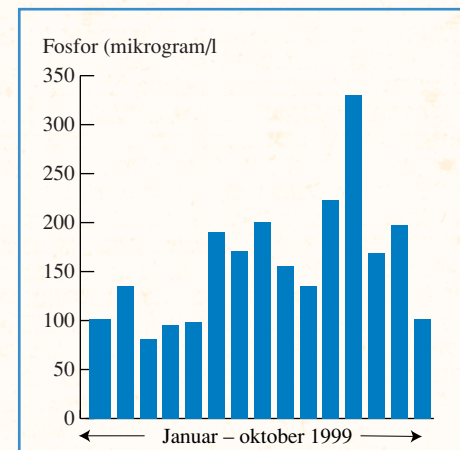

Fig. 2. Sigtdybden i Brabrand Sø fra 1988 til 1999.

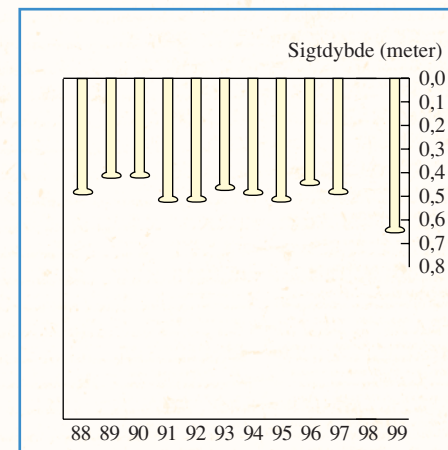
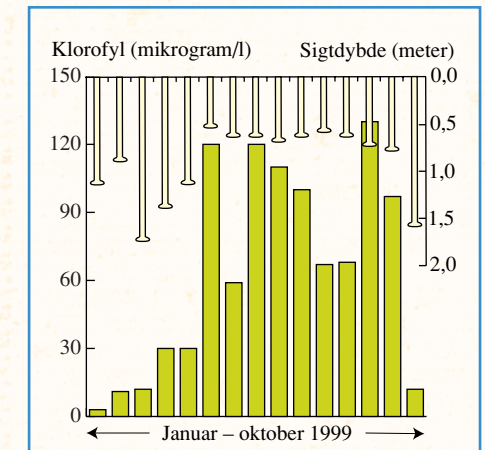

Fig. 5. Klorofylkoncentration og sigtdybde i Brabrand Sø 1999.

Alger

Algerne udgør en naturlig del af livet i søen. Ligesom større planter skal algerne have næring for at leve – fosfor, kvælstof, mineraler mv. Hvis en sø ikke er påvirket af mennesker, vil der kun være en begrænset mængde næringsstoffer i vandet og algerne vil så at sige sulte.

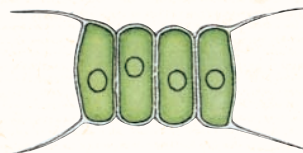
Tilføres søen imidlertid næringsstoffer udefra – måske fra spildevandsudledninger, måske fra de dyrkede jorde – vil algerne ikke længere mangle næring. De kan nu blive så mange, at søens vand bliver uklart.

Når en sø får tilført for mange næringsstoffer, siger man, at søen er næringsstof-forurenet (eutrofieret).

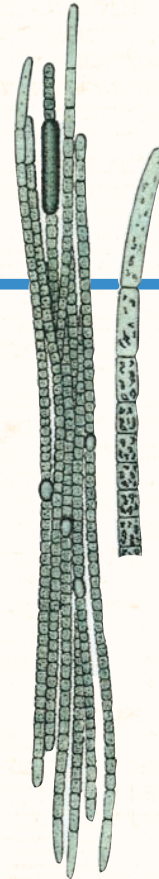
I Brabrand Sø findes der hovedsagligt kiselalger. Kiselalger farver vandet brunt og derfor har Brabrand Sø ofte et brunt skær. I sensommeren er det dog blågrønalgerne, som dominerer. Blågrønalger foretrækker varmt vand, sol og rolige vindforhold. Under de rette betingelser kan blågrønalgerne danne såkaldt "vandblomst", som er et lag af alger i vandoverfladen. Algelaget kan være så tykt, at vandet får konsistens og farve som grøn maling.

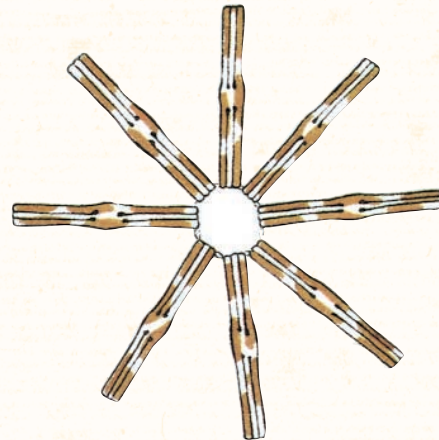
Nitzschia acicularis
(kiselalge)
(forstørret 1000 gange)

Scenedesmus quadricauda
(grønalge)
(forstørret 500 gange)

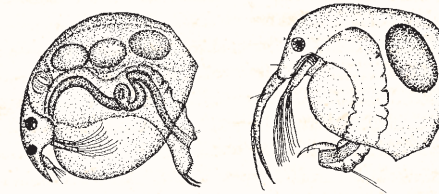

Aphanizomenon flos aquae
(blågrønalge)
(forstørret 700 gange)

Tabellaria fenestrata
(kiselalge)
(forstørret 500 gange)

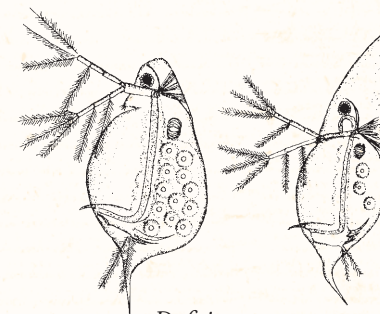
Dyreplankton

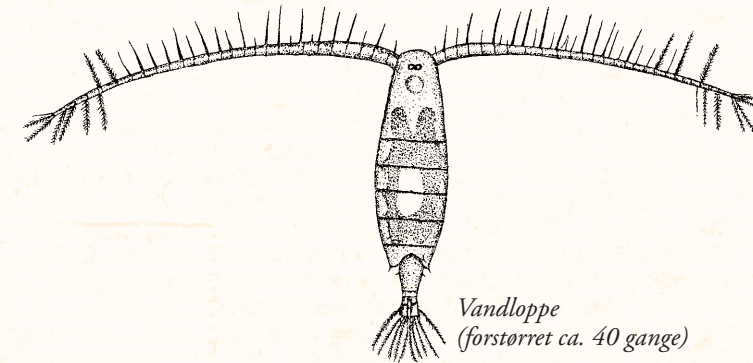
Snabedafnier
(forstørret ca. 25 gange)

Hjuldyr
(forstørret ca. 250 gange)

Dafnier
(forstørret ca. 25 gange)

Vandloppe
(forstørret ca. 40 gange)

Planktondyr eller dyreplankton er små dyr, som lever af alger og bakterier i søen og selv bliver spist af fisk blandt andet skaller. Der findes mange forskellige slags dyreplankton. Blandt andet dafnier og vandlopper i mange forskellige størrelser og former.

I den rene sø kan dyreplanktonet spise så mange alger, at vandet er klart.

I den forurenede sø vokser algerne så hurtigt, at dafnierne og vandlopperne ikke kan nå at spise alle algerne. Og samtidigt bliver mange dafnier og vandlopper spist af fisk. Resultatet er, at algemængden vokser i den forurenede sø og vandet bliver uklart.

Søøkologi

Indholdet af fosfor i søvandet har stor betydning for de biologiske forhold. For eksempel hvilke fisk og hvor mange alger, der er i søen.

Når der er meget fosfor, vil der være mange skaller og brasen. Især skaller spiser dyreplankton (dafnier og vandlopper). Derfor vil der være få planktondyr til at spise algerne.

Når der er mange alger i vandet, har rovfiskene og specielt aborren det svært. Rovfiskene kan dermed ikke holde bestanden af skaller og brasen nede.

Samtidigt vil de mange alger, når de rådner på søbunden, øge omsætningen i søen og fosforfrigørelsen fra bunden.

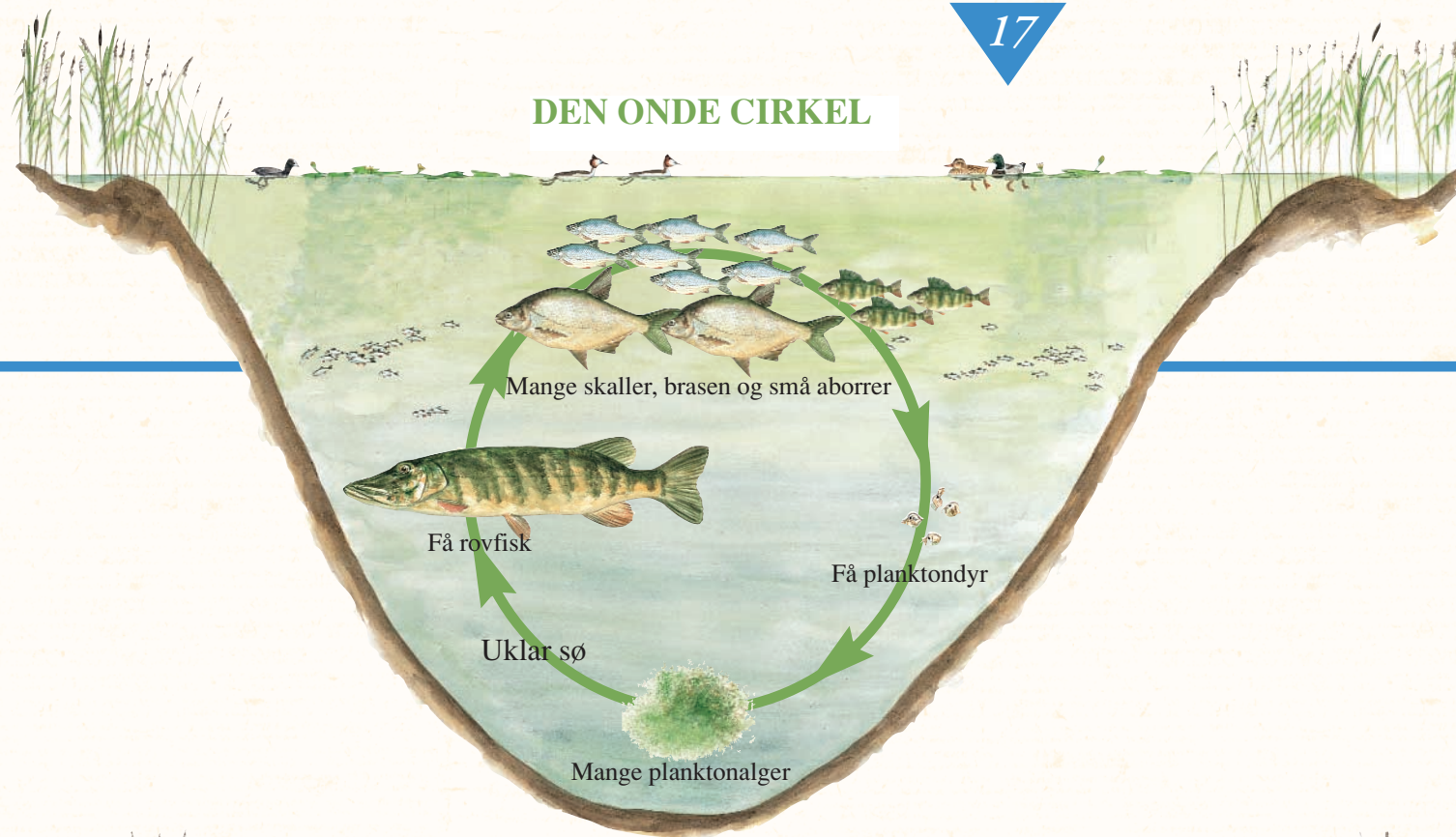
Når fosfor frigives fra bunden stiger indholdet af fosfor i søvandet. Dermed bliver der mere fosfor til algerne, som nu kan blive endnu flere. –Den onde cirkel.

I den rene sø vil der være ligevægt mellem fisk, planktondyr og alger, således at vandet er klart.

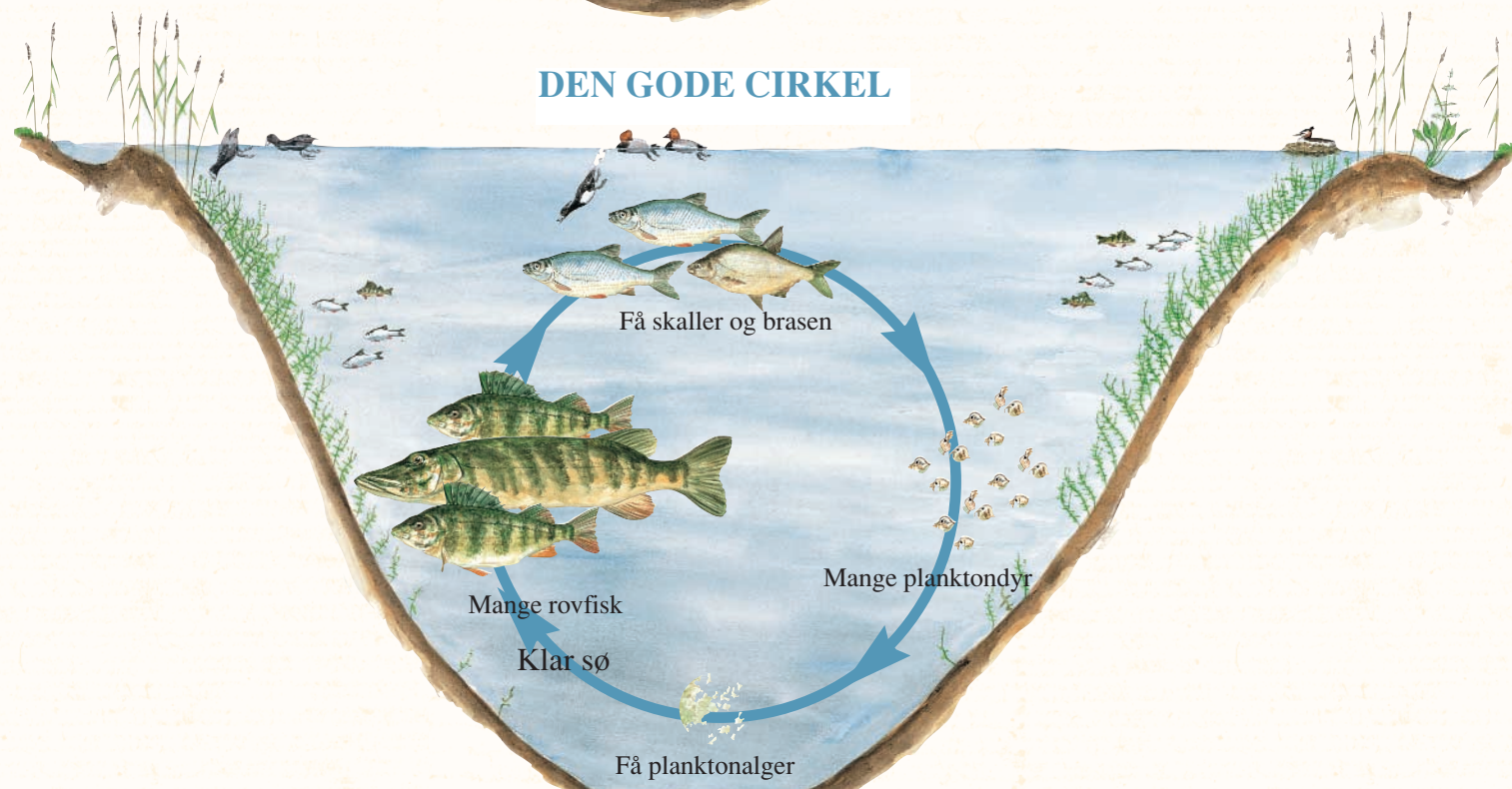
Der vil kun være få alger, fordi dyreplanktonet vil spise dem. Samtidigt vil algerne mangle fosfor, når fosforkoncentrationen er lav.

Når vandet er klart kan undervandsplanterne gro i søen. Undervandsplanterne giver skjul til dyreplanktonet og rovfiskene. De kan se deres bytte i det klare vand. –Den gode cirkel.

DEN ONDE CIRKEL

DEN GODE CIRKEL

Planter

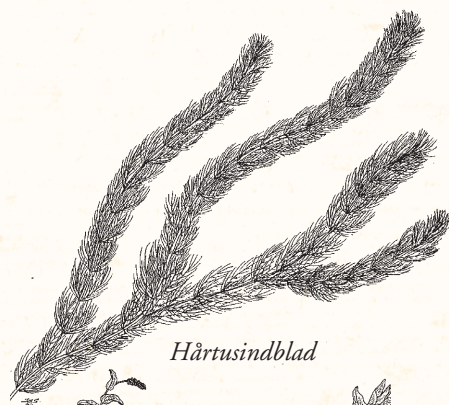
Planter under vandoverfladen

Undervandsplanter er meget vigtige for livet i søen. Planterne giver skjul for fisk og smådyr, optager en del af næringsstofferne i vandet, så der ikke er så mange til algerne og stabiliserer bunden så mudder mv. ikke så nemt hvirvles op i vandet.

I gamle dage – for hundrede år siden – var der mange planter i Brabrand Sø. I 1895 er det blandt andet beskrevet at: “Bunden er overalt skjult af et tæt plantedække, der når næsten helt op til overfladen og er i den grad sammenfiltret, at man umuligt kan bruge sine årer til at ro med”.

Græsbladet
Vandaks

Hårtusindblad

Hjerterbladet
Vandaks

I 1930'erne og 40'erne var der stadig mange planter i søen, men siden da er vandet blevet mere og mere uklart og lyset kan ikke længere nå ned til bunden, hvor de nye planter skal spire. I dag er der derfor ikke længere undervandsplanter i Brabrand Sø.

Planter over vandoverfladen

Langs med søbredden breder rørsken sig. Planterne i rørsken er store og kraftige og hæver sig op over vandoverfladen. Disse planter hæmmes derfor ikke af uklart vand. Tværtimod sikrer den megen næring i søvandet og i søens bund, at rørsken kan blive stor og kraftig.

I de lavere dele af Brabrand Sø findes talrige småøer (såkaldte polder) af søkogleaks. Disse småøer har stor betydning for fuglelivet i søen.

Åkander og andre flydebladsplanter trives også godt i næringsrige søer. Ligesom rørskovsplanterne er de ikke afhængige af klart vand, fordi bladene flyder på vandoverfladen. Samtidigt har de kraftige rødder, som kan holde planten fast i det bløde mudder og optage den næring, som planten har brug for. I Brabrand Sø er der særligt i den vestlige del et meget stort område, som er dækket af åkander. –Flest gule men også hvide åkander.

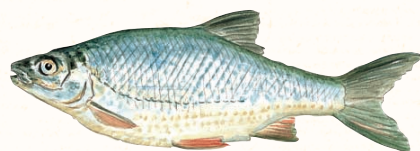

Fisk

Langs med bredden i kanten af rørskovene lever mindre fisk som hundestejler, småskaller og fiskeyngel af enhver slags. Småfiskene foretrækker det varme lave vand, hvor de kan gemme sig i kanten af rørskovene. Udenfor rørskovene lever gedderne, de større skaller og brasen. Brasen lever af myggelarver og snegle på bunden,

I Brabrand Sø fanges der stadig ål, men ikke så mange som tidligere. Der er blevet færre ål i stort set alle danske søer i de senere år. Hovedårsagen er, at der ikke længere kommer så mange glasål tilbage til danske farvande.

Rovfiskebestanden består i dag derfor hovedsagligt af gedder. Til gengæld er der overordentligt mange skaller og brasen.

Skalle

Brasen

mens skallerne hovedsagligt spiser dyreplankton. Gedden står i kanten af rørskovene, passer på sit territorie og spiser en skalle eller to, når den er sulten. Dengang vandet endnu var klart, var der mange store abborer i søen. De levede godt i det åbne vand udenfor rørskovene. Da Brabrand Sø har været forurenet igennem mange år, er der ikke særligt mange abborer tilbage. Abborren, som er en rovfisk, er nemlig afhængig af at kunne se sit bytte.

Selvom der er mange gedder i søen, kan de ikke holde skaller og brasen nede. Særligt i den vestlige del af søen er der rigtig mange store brasen.

I en ren og klarvandet sø vil de forskellige fiskearter normalt være tilpasset hinanden og en enkelt gruppe vil ikke dominere på bekostning af andre. I Brabrand Sø er der ikke balance mellem de forskellige fiskearter. Når vandet i Brabrand Sø bliver mere klart vil specielt abborren få det bedre på bekostning af skaller og brasen.

I dag fisker man kun i søen for fornøjelsens skyld – og fanger ikke så meget. I gamle dage for hundrede år siden tjente 10 familier og længere tilbage endnu flere til det daglige brød ved at fiske i søen.

Aborre

Gedde

Fugle

Knopsvane

Den tætte rørskov og det lave næringsrige vand giver gode betingelser for fuglelivet. Der er derfor mange fugle omkring Brabrand Sø hele året rundt.

I rørskoven og på de små øer af søkogleaks, som ligger tæt i søens mest lavvandede områder, yngler Østjyllands største hættemågekoloni. I ly af mågerne har den toppede og den sorthalsede lappedykker rede. Den sorthalsede lappedykker er en sjælden fugl i Europa og en stor del af den samlede bestand yngler i Danmark.

I Brabrand Sø er der blevet væsentligt flere sorthalsede lappedykkere i de senere år.

Sorthalsed lappedykker

På søen yngler også 50 eller flere par svømme- og dykænder- flest gråænder men også gravand, skeand, taffeland, atlingand og troldand.

På engene omkring søen er der blandt andet grågæs, vibe, dobbeltbekkasin, skægmejse, pungmejse og den sjældne eng-

snarre – alt i alt er ca. 40 fuglearter registreret som ynglende omkring Brabrand Sø.

Brabrand Sø er også en yndet rasteplass for fugle på træk. Særligt i forårs månederne kan man se mange rastende fugle på søen. Der er flest sangsvaner, grågæs, svømme- og dykænder, skalleslugere og blishøns men også mere sjældne arter som temmincksryle og svaleklire.

Engsnarren levede i gamle dage talrigt i det danske landbrugsland. I 1980'erne forsvandt de sidste ynglende engsnarrer fra Danmark. Siden 1995 har engsnarren igen ynglet nogle ganske få steder i landet. Et af disse steder er engene omkring Brabrand Sø. Der er ingen tvivl om, at en genetablering af de våde enge i Årslev Engsø vil forbedre engsnarrens levevilkår i området betydeligt.

Isfugl

Det er altid noget særligt at se en rovfugl svæve højt oppe.

Ved Brabrand Sø yngler rørhøg, musvåge, tårnfalk og spurvehøg, men derudover har blandt andet havørn, fiskeørn, rød glente, blå kærhøg og vandrefalk besøgt søen indenfor de seneste år.

Fiskeørn

Taffeland

Anders Bording var i 1640'erne huslærer på Constantinsborg. Medens han boede her, skrev han digte til sin kæreste om blandt andet fuglelivet ved Brabrand Sø :

*“Hør Rørdrummen i de Rør
sin huule Bas udsnurrer
Stæren og sit bedste gor
og Ringel– Duen kurrer
Hvor og den skønne Nattergal
med søden Røst og Stemme
så lifkelig med megen Pral
man sig ikke forglemme”*

Rørdrummen har ikke ynglet regelmæssigt omkring Brabrand Sø siden 1925 – 1930, mens nattergalen stadig kan høres en stille aftenstund.

Forventninger til fremtiden

Brabrand Sø er et dejligt sted og et vigtigt naturområde tæt på Århus. Søen og dens omgivelser giver et væld af oplevelser for alle de, der lægger turen forbi. Hvad enten det er for at kigge på fugle, få motion på Brabrandstien eller bare for at få en smule frisk luft.

Det er derfor vigtigt, at vi passer på Brabrand Sø. Århus Amt vil også i årene der kommer arbejde for at miljøet i og omkring Brabrand Sø bliver bedre. Opgravningen af sediment har gjort det muligt for søens vand at blive mere klart. Når tilførslen af næringsstoffer til søen i de kommende år bliver mindre, vil livet i og omkring søen blive endnu mere spændende og varieret. Målsætningen for Brabrand Sø er, at vandet bliver så klart, at undervandsplanter igen kan gro i søen og rovfiskene få det væsentligt bedre. For at det skal være muligt skal fosforkoncentrationen i søvandet være mindre end 90 mikrogram fosfor pr. liter og sigtgybden om sommeren skal være mindst end 0,8 – 1 meter.

Hvis Årslev Engsø genskabes vil det samlede naturområde blive mere end dobbelt så stort. Dermed vil der blive et stort og spændende naturområde til glæde for både dyr og mennesker. Vi kan forvente, at naturområdet vil skabe plads til mange

Naturgenopretningen i Årslev Engsø vil føre Århus Å tilbage til sit gamle leje. Siden området i 1930'erne første gang blev drænet og Århus Å rettet ud har området "sat sig", sådan at mange arealer i dag er lavere end tidligere. Derfor vil der dannes en sø – Årslev Engsø – når pumperne slukkes og vandstanden hæves.

I gamle dage var der mange storke i Årslev enge. Årslev blev endda kaldt for "Storkebyen". Det fortælles blandt andet, at på de to sammenvoksede gårde bag kirken var der ikke mindre end 22 storkereder. Måske kan vi om føje år være så heldige, at storken igen bærer os med sit selskab i engene omkring Årslev Engsø.

spændende dyr og planter, som ikke findes i området i dag. Rørdrummen, som Anders Bording skrev om i digtet til sin kæreste, vil måske igen kunne høres i de udbredte rørskove, som med tiden vil dannes i Årslev Engsø. Og måske vil odderen også finde vej til området. Odderen spreder sig i disse år og kan vel også finde vej til Årslev Engsø og Brabrand Sø, når forholdene bliver til det.

Odder

Brabrand Sø
er udgivet af
Århus Amt,
Natur og Miljø,
Lyseng Allé 1,
8270 Højbjerg,
tlf. 89 44 66 66

Udgivelsesår:
2001

Redaktion:
Torben Jørgensen

Layout:
Elly Iversen

Foto omslag:
Naturforvaltningen
Århus Kommune

Ill.:
Jens O.
Christensen (hvor
ikke andet er
nævnt)

Tryk:
Århus Amts
Trykkeri, trykt på
miljøpapir

Oplag: 3.000

ISBN:
87-7906-147-8

Yderligere oplysninger vedr. pjecen kan fås hos Torben Jørgensen
Sø- afdelingen på
tlf. 89 44 66 25